

Bem. 1889. aug. 18-án, a Városligeti Színkörben.

Balla Kálmán, (nagykőrösi és mán-di) színész, színigazgató, sz. 1869-ben, *Alsónémedin* (Pestm.). Unokája **Balla Károlynak**, a Nemzeti Színház egyik alapítójának. Gimnáziumi tanulmányait Budapesten végezte és hivatalnok lett, a budapesti rendőrség szolgálatába állott, de ott hagyta hivatalát és 1889-ben az akkori Színitanodába iratkozott be, melynek elvégzése után elszerződött Kolozsvárra, onnan Pécsre, Somogyi Károly társulatához 1897. okt. 1-től a Magyar Színház főrendezője. 1911-ben újra itt működött. Ekkori legnagyobb sikere *Bíró: »Rablólovag«*-jának címszerepe. 1901. okt. 5-től Győrött, majd Miskolcon, Pozsony-Sopronban volt színigazgató. Közben (jún. 1.) Triesztben a Politeama Rosettiben magyar színielőadást tartott 14 napon keresztül, Pólában a városi színházban 6 előadást, Fiumében 3 szezonon át 2—2½ hónapon át tartott előadásokat. 1904-ben Miskolcon, később a Délvidéken volt színigazgató. 1899. ápr. 25-én vendégszerepelt a Nemzeti Színházban, mint Jean Raynaud a *Constantin abbé*-ban, két nap múlva pedig a *Stuart Máriá*-ban mint Mortimer, majd a *Kamélias hölgy*-ben mint Duval Armand. 1919-ben Berlinben filmen játszott. 1922-ben az Intim Kabaré művezető igazgatója, hol ez év május hó 14-én megünnepelte harminc éves jubileumát. 1926. évi október hó 1-től az Országos Színészegyesület főkönyvelője. 1928. január 1-én nyugdíjba ment. Főbb szerepei a Válgunk elben *Adhemar*, Pailleron Szikrája-ban *Degeran Raoul*, Ahol unatkoznak-ban *Raymond* helyettes főnök, a Könyvtárnok-ban *Lothár*, a Kókai ház-ban *Zsomboky* festő, a Keleti utazás-ban *Brückner*, a Dolovai nábob-ban *Biliczky*, a Csapodár-ban *Cham-pignac*, a Válás után-ban *Duval*, Gyurkovics lányok-ban, *Horkai Feri*, *Ocskay brigádéros*, *Constantin abbé*-ban *Paul*, a Huszárszerelem-ben *Dér Pista* stb. Több darabot fordított (*L'Affair Eduard*: Fürstenkind stb.). Irt gyermekdarabokat, melyek ma is műsoron vannak. Első neje: *Csik Irén*, énekesnő, sz. 1874. június 24-én, *Aradon*. 1896. október 1-től

Aradon működött *Leszkay Andrásnál*, majd a Magyar Színházhoz szerződött. Második neje: *Marton Erzs*, színésznő. (L. o.) Harmadik neje: *Tóth Olga*.

Balla Károly, színész, színigazgató, sz. 1803-ban, *Sályon* (Borsodm.), megh. 1881. szept. havában, *Mezőcsát*on. Atyja ref. lelkész volt, aki fiából szintén papot akart nevelni, de a 17 éves ifjú színésznek állt be és mint kómikus kezdte pályafutását, Nagy Károlynál. 1828-ban igazgató lett és a Megyeri—Hetényi—Telepi direkciónban vett részt, majd Pesten is működött a Belezna-y-kertben. 15 évig volt igazgató és tagjai között ott találjuk *Lendvay Márton*, *Fáncsy Lajos*, *Kántorné*, *Lendvayné*, *Láng Lajos* és neje, *Jancsó Pál*, *Bartha János*, *Vásárhelyi Károly* nevét. Feledhetetlen érdemet szerzett a nemzeti nyelv és műveltség terjesztése körül. 1835. november 7-én a *Társalkodó* 87. számában cikket írt, ezzel a címmel: »Vélemény a magyar játékszín körül tett néhány szóra.« 1842-ben visszavonult a színpadtól és a »*Debrecen-Nagyvárad*i Értesítő» c. lapot szerkesztette 1873-ig. Szerepei: *Tigris Róbert* (Burgundi herceg), *Bitter* (Vallomások), *Emir* (Keresztes vitézek), *Fabio* (Totila, a góthusok királya), *Tannenring* (Visszatérés), *Öreg Moor* (Haramiák), stb. Munkái: *Játékszín*i zsebkönyv. Nagyvárad, 1834. *Körmagyar*. Első magyar társastánc, Debrecen, 1878. Neje: *Molnár Karolina*, színésznő, akivel 1827-ben lépett házasságra. Egy év múlva ő is színésznő lett férje társulatánál. Jobb szerepei: *Romulus* (Tigris Róbert), *Emma* (Keresztes vitézek), *Amália* (A bujdosó Ámor), *Griseldis*, stb. Megh. 1866. jún. 28-án, Debrecenben. Több német szindarabot fordított magyarra; nevezetesebbek: *Kis Káplár*, dráma 3 felv. (Friedl után.) 1833-ban került színre. *Zelmira, vagy Zúniga karaja*, dráma 3 felv. (*Majláth János* gróf után), Debrecenben, 1833. szept. 14-én adták elő. *Barátság és szívgyöngéségei*, nézőjáték 5 felv. (*Gutenberg* után) előadták Hódmezővásárhelyen, 1833. jún. 24-én. *Corday Sarolta, vagy Marat halála*, dráma 4 felv., *Ducange* Victor után ford. *Maeger*. Debrecen, 1837. ápr. 6. *Bagolytűkőr*, *kőbor fickó* vagy *bohózatok bohózata*, vj. 4 felv. (*Nestroy* után),